Данные об авторе
Козий Татьяна Вячеславовна, старший преподаватель кафедры профессионального образования
ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды
ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав-Хмельницкий, 08401, Украина
e-mail: Koziy_TV @ mail.ru

Data about the author
Koziy Tatyana Vyacheslavovna, Senior Lecturer of Vocational Education
SHEE «Pereyaslav-Khmelnytskyi SPU named Gryhoriy Skovoroda»
Str. Sukhomlinsky 30, Pereyaslav-Khmelnitsky, 08401, Ukraine
e-mail: Koziy_TV @ mail.ru

УДК 368 DOI: 10.24411/2306–546X-2017-00032

УПРАВЛІННЯ СТРУКТУРОЮ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ

Кучменко В.О.

Предметом дослідження *виступає система фінансових операцій як категорій, котрі забезпечують підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства.*

Мета написання статті. *Полягає в розробці моделі оптимізації структури оборотних активів підприємства каменеобробної галузі.*

Завдання дослідження. *Розглянути особливості модель оптимізації структури капіталу в напрямі формування їх ліквідності.*

Методологія проведення роботи. *Робота виконана за результатами дослідження сучасних вітчизняних і зарубіжних поглядів вчених на визначення економічної сутності поняття капіталу підприємства.*

Результати роботи. *Наведено функціональну модель управління структурою оборотних активів підприємства.*

Галузь застосування результатів *полягає в тому, що викладені пропозиції з питань управління структурою оборотних активів можуть бути використані керівниками та фахівцями підприємств з метою підвищення якості та ефективності управління капіталу.*

Висновки. *Отже, в функціональній моделі управління структурою оборотних активів важливим є врахування фактора конкурентоспроможності підприємства створює умови для мінімізації та усунення негативного впливу елементів зовнішнього оточення: споживачів, що прагнуть знизити ціну за отриману продукцію (товари, роботи, послуги) підприємства; конкурентів, що намагаються зменшити його ринкову частку, запропонувавши покупцям вигідніші умови продажів; постачальників ресурсів, бажаючих своєчасно отримати оплату. Ключовим моментом у реалізації механізму формування фактора конкурентоспроможності підприємства виступає обґрунтування питомої ваги кожного елемента оборотного капіталу у відповідності зі стратегічними амбіціями підприємства.*

Ключові слова: *оборотні активи, запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти, ліквідність, структура капіталу, оптимізація структури.*

УПРАВЛЕНИЕ СТРУКТУРОЙ ОБОРОТНЫХ АКТИВОВ НА ОСНОВЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ МОДЕЛИ ОПТИМИЗАЦИИ СТРУКТУРЫ КАПИТАЛА

Кучменко В.А.

Предметом исследования *выступает система финансовых операций как категорий, обеспечивающих повышение эффективности управления оборотными активами предприятия.*

Цель написания статьи. *Заключается в разработке модели оптимизации структуры оборотных активов предприятия камнеобрабатывающей отрасли.*

Задачи исследования. *Рассмотреть особенности модели оптимизации структуры капитала в направлении формирования их ликвидности.*

Методология проведения работы. *Работа выполнена по результатам исследования современных отечественных и зарубежных взглядов ученых на определение экономической сущности понятия капитала предприятия.*

Результаты работы. *Приведено функциональную модель управления структурой оборотных активов предприятия.*

Область применения *заключается в том, что изложенные предложения по управлению структурой оборотных активов могут быть использованы руководителями и специалистами предприятий с целью повышения качества и эффективности управления капитала.*

Выводы. *Итак, в функциональной модели управления структурой оборотных активов важно учитывать фактор конкурентоспособности предприятия создает условия для минимизации и*

 © Кучменко В.О., 2017

устранения негативного влияния элементов внешнего окружения: потребителей, «голосующих» деньгами за услуги предприятия; конкурентов, пытающихся уменьшить его рыночную долю, предложив покупателям более выгодные условия продаж; поставщиков ресурсов, желающих своевременно получить оплату. Ключевым моментом в реализации механизма формирования фактора конкурентоспособности предприятия выступает обоснование удельного веса каждого элемента оборотного капитала в соответствии со стратегическими амбициями предприятия.

Ключевые слова: *оборотные активы, запасы, дебиторская задолженность, денежные средства, ликвидность, структура капитала, оптимизация структуры.*

MANAGEMENT STRUCTURE CURRENT ASSETS BASED ON A FUNCTIONAL MODEL OF OPTIMIZATION OF CAPITAL STRUCTURE

Kuchmenko V.O.

The subject of research *is the system of financial transactions as categories that provide better management of turnaround assets of the enterprise.*

The purpose of writing*. Is to develop a model to optimize the structure of current assets stone processing industry.*

Objectives of the study. *The features of the model optimization structure capital formation toward their liquidity.*

The methodology of work. *The study was a study of modern domestic and foreign scientists to determine the views of the economic substance of the notion of capital company.*

The results of the work*. An functional model of management structure of current assets.*

Practical implications *Offered recommendations of the management structure of current assets can be used by managers and specialists of enterprises to improve the quality and efficiency of the management of capital.*

Conclusions. *Consequently, the functional model of management structure of current assets is an important consideration factor competitiveness of enterprises creates conditions to minimize and eliminate the negative impact of the elements of the external environment, consumers «voting» for money services businesses; competitors trying to reduce its market share by offering customers favorable terms of sale; Resource providers wishing to get paid on time. The key point in the implementation of the mechanism of formation enterprise competitiveness factors justify acts proportion of each element of working capital in line with the strategic ambitions of the company.*

Keywords: *current assets, inventories, accounts receivable, cash, liquidity, capital structure, optimize the structure.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах пошуку шляхів виходу зі складних економічних ситуацій є особливо актуальними стають наукові дослідження, результатами яких є конкретні рекомендації щодо підвищення економічних вигод підприємств від їх виробничо-господарських,інноваційних, комерційних та інших видів діяльності. До важливої складової загального процесу управління і пошуку внутрішніх резервів економічного зростання відноситься управління структурою оборотних активів на кожному промисловому підприємстві.

Актуальність дослідження визначається потребами прикладної економічної науки в області формування моделі оптимізації структури капіталу при вирішенні наукових завдань, взаємопов'язаних з процесами технічного розвитку, відтворенням засобів і пошуком резервів підвищення економічної ефективності виробництв. Дослідження питань формування механізму управління оборотним засобами з урахуванням системного та функціонального підходу, зовнішніх економічних ситуацій, зокрема, при визначенні рівня достатності обігових коштів і їх відтворення, дозволяє надати керівникам та економічним службам підприємств – суб'єктам економічного управління науково-обґрунтовані методи мобільного управління обіговими коштами. Використання цих методів в каменеобробній галузі сприятиме підвищенню економічної ефективності управління оборотними активами та забезпечуватиме збільшення тривалості життєвого циклу функціонування організацій.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Досить значний внесок у дослідження проблеми формування і використання оборотних активів підприємства зробили такі науковці, як Т.І. Єфименко, М.Я. Дем'яненко, А.М. Поддєрьогін, Ю.В. Петленко, І.Я. Чугунов та інші. В напрямі управління оборотними активами слід виокремити праці І.А. Бланка, А.М. Поддєрьогіна, Є.І. Шохіна, В.О. Подольської, О.В. Яроша, Н.В. Ващенко та інших. Але роботи вітчизняних вчених ще не повною мірою враховують всі особливості сучасного механізму ефективного управління оборотними активами підприємств каменеобробної галузі, залишається невирішеною низка дискусійних питань, існує гостра потреба розробки прийнятних для практики науково обґрунтованих рекомендацій та їх комплексний аналіз.

Метою статті є обґрунтування та представлення функціональної моделі оптимізації структури оборотних активів.

Викладення основного матеріалу. Однією з ключових категорій фінансів підприємств є капітал. Саме з його формуванням і використанням безпосередньо пов'язана фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Капітал характеризує фінансові ресурси підприємства, що приносять доход. У даному випадку він може виступати ізольовано від виробничого фактора у формі інвестованого капіталу.

За об'єктом інвестування виділяють основний і оборотний капітал підприємства. Основний капітал характеризує ту частину капіталу, що інвестовано в усі види його необоротних активів. Оборотний капітал характеризує ту його частину, що інвестована в усі види його оборотних активів.

Велику роль у ефективності діяльності підприємства каменеобробної галузі відіграють оборотні активи, адже більша кількість їх елементів (складових частин) відносяться до високоліквідних та швидколіквідних активів. Тому розглянемо управління структурою оборотних активів та їх оптимізацію.

Оптимізація структури оборотних активів передбачає такий вид співвідношення елементів оборотного капіталу, який би усував проблеми з платоспроможністю на основі рекомендованих критеріїв (нормативів). У зв'язку з цим даний процес можна віднести до факторів, які здійснюють вплив на стратегічну поведінку підприємства.

Характер діяльності підприємств каменеобробної галузі, умови розрахунків з дебіторами, стан запасів та інші обставини можуть призвести до зміни конкурентного становища підприємства на ринку у зв'язку з бажанням утримати лідерські позиції, відповідну частку ринку. Необхідність забезпечення страхового запасу ресурсів в умовах інфляційної економіки і структурної кризи галузей, що є узагальнюючим елементом в системі відтворення, що забезпечує ринкову життєздатність підприємства і відображається на значеннях коефіцієнтів ліквідності.

Ризиковий характер діяльності змушує здійснювати аналіз підприємств каменеобробної галузі в короткостроковій перспективі, обумовлюючи використання показників ліквідності. Для внутрішньої оцінки платоспроможності можна розрахувати частину боргів, яка погашається за рахунок тієї чи іншої складової оборотних активів. Однак важливіше знати, що загальна величина оборотних активів повинна перевищувати короткострокову заборгованість.

Для поліпшення платоспроможності підприємства необхідно скорочувати кредиторську заборгованість і нарощувати величину оборотних коштів. Реалізації зазначених заходів сприяють відмова від авансів покупців, скорочення термінів оплати кредитів, частота виплат податків, а також заробітної плати персоналу.

Рахуючи раціональну структуру оборотних активів ТОВ «Іскор», що функціонує в каменеобробній галузі, виявлено, що підприємство є платоспроможним при коефіцієнті покриття в межах від 1 до 3.

Умови покриття оборотними активами поточних зобов'язань визначені коефіцієнтом поточної ліквідності:

Кп.л. = 1 : 0,70 : 0,7 / 1 × 100% = 70% і 0,20 : 0,2 / 1 × 100% = 20%

Грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення повинні становити 20% оборотних активів, дебіторська заборгованість – 50%, матеріальні оборотні кошти – 29% (30% – 1%) (при запасах готової продукції 1%). Середньорічні значення оборотних активів: оборотні активи (ОАс) – 72584,5 тис.грн..; грошові кошти (ГКс) – 14516,9 тис.грн.; дебіторська заборгованість (ДЗс) – 36292,25 тис.грн..; запаси (Зс) – 21049,51 тис.грн. Чистий дохід від реалізації товарів, робіт, послуг – 475800 тис.грн. Здійснюючи розрахунки раціональної структури оборотних активів, виключимо з питомої ваги запасів 1%, який припадає на готову продукцію.

За цими даними можемо обрахувати оборотність оборотних активів:

$$К_{ОА} = \frac{ЧД}{ОАс}, \quad (1)$$

де , КОА – коефіцієнт оборотності оборотних активів; ЧД – чистий дохід підприємства, тис.грн.; ОАс – середньорічне значення оборотних активів, тис.грн.

$$К_{ГК} = \frac{ЧД}{\text{ГКс}}, \quad (2)$$

де , КГК – коефіцієнт оборотності грошових коштів; ГКс – середньорічна вартість грошових коштів, тис.грн.

$$К_{ДЗ} = \frac{ЧД}{\text{ДЗс}}, \quad (3)$$

де КДЗ – коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; ДЗс – середньорічна вартість дебіторської заборгованості, тис.грн.

$$К_{З} = \frac{ЧД}{\text{Зс}}, \quad (4)$$

де КЗ – коефіцієнт оборотності запасів; Зс – середньорічна вартість запасів, тис.грн.

Тоді розрахунки заданими звітності за 2016 р. ТОВ «Іскор» є наступними:

$$К_{ОА} = \frac{475800}{72584,5} = 6,6; \qquad К_{ГК} = \frac{475800}{14516,9} = 32,8;$$

$$К_{ДЗ} = \frac{475800}{36292,25} = 13,1; \qquad К_{З} = \frac{475800}{21049,51} = 22,6.$$

Отже, розрахуємо склад оборотних активів підприємства, щоб отримати рівність Кп.л.=1 (табл. 1).

Таблиця 1. Склад оборотних активів підприємства для дотримання рівності Кп.л.=1

При наявності поточних зобов'язань на суму 71484 тис.грн.	При наявності поточних зобов'язань на суму 73685 тис.грн.
ОА=71484 Г=0,2х71484=14296,8 ДЗ=0,5х71484=35742 З=0,29х71484=20730,36	ОА=73685 Г=0,2х73685=14737 ДЗ=0,5х73685=36842,5 З=0,29х73685=21368,65

**середньорічні значення: ОА – оборотні активи; Г – грошові кошти; ДЗ – дебіторська заборгованість; З – запаси.*

Періоди обороту елементів оборотних активів складуть:

$$ПО_{ОА} = \frac{365}{К_{ОА}}, \quad (5)$$

$$ПО_{ДЗ} = \frac{365}{К_{ДЗ}}, \quad (6)$$

$$ПО_{З} = \frac{365}{К_{З}}, \quad (7)$$

де ПООА – період обороту оборотних активів; ПОДЗ – період обороту дебіторської заборгованості; ПОЗ – період обороту запасів.

$$ПО_{ОА} = \frac{365}{6,6} = 55\ днів; ПО_{ДЗ} = \frac{365}{13,1} = 28\ днів; ПО_{З} = \frac{365}{22,6} = 16\ днів$$

Далі потрібно розрахувати період фінансового циклу (ПФЦ). Фінансовий цикл підприємства - період обертання грошових коштів, інвестованих в оборотні активи, починаючи з моменту погашення кредиторської заборгованості за сировину, матеріали і закінчуючи інкасацією дебіторської заборгованості за відвантажену готову продукцію.

Фінансовий цикл підприємства розраховується за формулою:

$$ПФЦ = ПОЗ + ПОДЗ – ПОКЗ, \quad (8)$$

де ПФЦ - тривалість фінансового циклу, дні; ПОКЗ – період обертання кредиторської заборгованості, дні (середньо рівня вартість кредиторської заборгованості).

Для визначення періоду обортності кредиторської заборгованості розрахуємо коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості:

$$К_{КЗ} = \frac{ЧД}{\overline{КЗ}} \quad (9)$$

де $\overline{КЗ}$ – середньорічна кредиторська заборгованість.

$$К_{КЗ} = \frac{475800}{(73685 + 71484) \times 0,5} = 6,6$$

Період оборотності кредиторської заборгованості ми розрахуємо за формулою:

$$ПО_{КЗ} = \frac{365}{К_{КЗ}} \quad (10)$$

$$ПО_{КЗ} = \frac{365}{6,6} = 56\ днів$$

Тоді, за розрахунками період фінансового циклу складе:

ПФЦ1=28 + 16 – 56 = –12 днів.

Це означає, що при такому складі оборотних активів підприємство буде розраховуватись з кредиторами із затримкою 12 днів.

Надалі, якщо Кп.л. = 1,5. Тоді за означеною структурою рівень оборотних активів та поточних зобов'язань буде наступним: 70% / 1,5 = 47% і 20% / 1,5 = 13%.

Отже, грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення повинні становити 13% оборотних активів, дебіторська заборгованість – 34% (47% – 13%=34%), матеріальні оборотні кошти – 52% (100% – 47% – 1%=52%).

Середньорічні значення оборотних активів складуть: оборотні активи – 108876,75 тис.грн.; грошові кошти – 14153,98 тис.грн.; дебіторська заборгованість – 37018,10 тис.грн.; запаси – 56615,91 тис.грн.. Коефіцієнти оборотності:

$$К_{ОА} = \frac{475800}{108876,75} = 4,4; \qquad К_{ГК} = \frac{475800}{14153,98} = 33,6;$$

$$К_{ДЗ} = \frac{475800}{37018,1} = 12,9; \qquad К_{З} = \frac{475800}{56615,91} = 8,4$$

Після цього розрахуємо склад оборотних активів підприємства, щоб отримати рівність Кп.л.= 1,5 (табл. 2).

Таблиця 2. Склад оборотних активів підприємства для дотримання рівності Кп.л.=1,5

При наявності поточних зобов'язань на суму 71484 тис.грн.	При наявності поточних зобов'язань на суму 73685 тис.грн.
ОА=71484х1,5=107226 ГК=0,13х107226=13939,38 ДЗ=0,34х107226=36456,84	ОА=73685х1,5=110527,5 ГК=0,13х110527,5=14368,58 ДЗ=0,34х110527,5=37579,35

Періоди обороту елементів оборотних активів складуть:

$$ПО_{ОА} = \frac{365}{4,4} = 83\ дні;\ ПО_{ДЗ} = \frac{365}{12,9} = 28\ днів;ПО_З = \frac{365}{8,4} = 43\ днів$$

Тоді період фінансового циклу складе:

ПФЦ1,5= 28 + 43 – 56 = 15 днів

Період обороту коштів при Кп.л.= 1,5 буде складати 15 днів.

Надалі, якщо Кп.л. = 2. Тоді за означеною структурою рівень оборотних активів та поточних зобов'язань буде наступним: 70% / 2 = 35% і 20% / 2 = 10%.

Грошові кошти та короткострокові фінансові вкладення – 10%, дебіторська заборгованість – 25% (35% – 10% = 25%), запаси – 64% (100% – 35% – 1%= 64%). Значення оборотних активів: оборотні активи – 145169 тис.грн.; грошові кошти – 14516,9 тис.грн.; дебіторська заборгованість – 36292,25 тис.грн.; запаси – 92908,16 тис.грн.

$$К_{ОА} = \frac{475800}{145169} = 3,3; \quad К_{ГК} = \frac{475800}{14516,9} = 32,8$$

$$К_{ДЗ} = \frac{475800}{36292,25} = 13,1;\ К_З = \frac{475800}{92908,16} = 5,1$$

Для отримання значення Кп.л. = 2, склад оборотних активів повинен бути таким, як показано в табл. 3.5.

Таблиця 3. Склад оборотних активів підприємства для дотримання рівності Кп.л.=2

При наявності поточних зобов'язань на суму 71484 тис.грн.	При наявності поточних зобов'язань на суму 73685 тис.грн.
ОА=71484х2=142968 ГК=0,1х142968=14296,8 ДЗ=0,25х142968=35742 З=0,64х142968=91499,52	ОА=73685х2=147370 ГК=0,13х147370=14737 ДЗ=0,34х147370=36842,5 З=0,64х147370=94316,8

Періоди обороту елементів оборотних активів складуть:

$$ПО_{ОА} = \frac{365}{3,3} = 111\ днів;ПО_{ДЗ} = \frac{365}{13,1} = 28\ днів;ПО_З = \frac{365}{5,1} = 72днів$$

Тоді період фінансового циклу складе:

ПФЦ2= 28 + 72 – 56 = 44 дні.

Період обороту коштів при Кп.л.= 2, буде складати 44 дні.

Якщо Кп.л. = 2,5. Тоді за означеною структурою рівень оборотних активів та поточних зобов'язань буде наступним: 70% / 2,5 = 28% і 20% / 2,5 = 8%.

Короткострокові фінансові вкладення та грошові кошти складають 8%, дебіторська заборгованість має питому вагу 28% – 8% = 20%, а запаси – 100% – 28% – 1% = 71%.

Середньорічні значення оборотних активів: оборотні активи – 181461,25 тис.грн.; грошові кошти – 14516,9 тис.грн.; дебіторська заборгованість – 36292,25 тис.грн.; запаси – 128837,49 тис.грн.. Розрахуємо коефіцієнти оборотності:

$$К_{ОА} = \frac{475800}{181461,25} = 2,6;\ К_{ГК} = \frac{475800}{14516,9} = 32,8$$

$$К_{ДЗ} = \frac{475800}{36292,25} = 13,1;\ К_З = \frac{475800}{128837,49} = 3,7$$

Розрахуємо склад оборотних активів підприємства, щоб отримати рівність Кп.л.= 2,5 (табл. 3).

Таблиця 3. Склад оборотних активів підприємства для дотримання рівності Кп.л.=2,5

При наявності поточних зобов'язань на суму 71484 тис.грн.	При наявності поточних зобов'язань на суму 73685 тис.грн.
ОА=71484х2,5=178710 ГК=0,08х178710=14296,8 ДЗ=0,2х178710=35742 З=0,71х178710=126884,1	ОА=73685х2,5=184212,5 ГК=0,08х184212,5=14737 ДЗ=0,2х184212,5=36842,5 З=0,71х184212,5=130790,88

Періоди обороту елементів оборотних активів складуть:

$$ПО_{ОА} = \frac{365}{2,6} = 140\ днів;ПО_{ДЗ} = \frac{365}{13,1} = 28\ днів;ПО_З = \frac{365}{3,7} = 99\ днів$$

Тоді період фінансового циклу складе:

ПФЦ2,5= 28 + 99 – 56 = 71 днів.

Період обороту коштів при Кп.л.= 2,5, буде складати 71 день.

Якщо Кп.л. = 3. Тоді за означеною структурою рівень оборотних активів та поточних зобов'язань буде наступним: 70% / 3 = 23% і 20% / 3 = 7%.

Грошові кошти – 7%, дебіторська заборгованість – 16% (23% – 7%= 16%), запаси – 76% (100% – 16% – 7% – 1% = 76%).

Середньорічні значення оборотних активів: оборотні активи – 217753,5 тис. грн.; грошові кошти – 15242,75 тис. грн.; дебіторська заборгованість – 34840,56 тис. грн.; запаси – 165492,66 тис. грн.. При виручці 475800 тис. грн. оборотність оборотних активів:

$$K_{OA} = \frac{475800}{217753,5} = 2,2; \quad K_{ГК} = \frac{475800}{15242,75} = 31,2$$

$$K_{ДЗ} = \frac{475800}{34840,56} = 13,7; \; K_{З} = \frac{475800}{165492,66} = 2,9$$

Розрахуємо склад оборотних активів підприємства, щоб отримати рівність Кп.л.= 3 (табл. 4).

Таблиця 4. Склад оборотних активів підприємства для дотримання рівності Кп.л.= 3

При наявності поточних зобов'язань на суму 71484 тис.грн.	При наявності поточних зобов'язань на суму 73685 тис.грн.
ОА=71484х3=214452 ГК=0,07х214452=15011,64 ДЗ=0,16х214452=34312,32 З=0,76х214452=162983,52	ОА=73685х3=221055 ГК=0,07х221055=15473,85 ДЗ=0,16х221055=35368,8 З=0,76х221055=168001,8

Періоди обороту елементів оборотних активів складуть:

$$ПО_{OA} = \frac{365}{2,2} = 166 \; днів; ПО_{ДЗ} = \frac{365}{13,7} = 28 \; днів; ПО_{З} = \frac{365}{2,9} = 126 \; днів$$

Тоді період фінансового циклу складе:

ПФЦ3= 27 + 126 – 56 = 97 днів.

Період обороту коштів при Кп.л.= 3, буде складати 97 днів.

Розрахувавши для кожного варіанту структури оборотних активів значення коефіцієнта покриття і періоди фінансового циклу, можна помітити: що чим вище значення коефіцієнта покриття, тим більше тривалість фінансового циклу (див. табл. 5).

Таблиця 5. Аналіз величини фінансового циклу, днів

Кп.л.= 1	Кп.л.= 1,5	Кп.л.=2	Кп.л.=2,5	Кп.л.=3
ПФЦ1 = -12	ПФЦ1,5 = 15	ПФЦ2= 44	ПФЦ2,5= 71	ПФЦ3= 97

Нормативні значення коефіцієнта поточної ліквідності більш раціональні для даного підприємства. Для утворення чистих оборотних активів оборотні активи повинні бути більше короткострокових зобов'язань, тому підприємству доцільно мати поточні активи, що перевищують поточні зобов'язання в 1,5 рази.

Найбільш раціональною величиною оборотних активів буде від 108876,75 до 145169 тис.грн., а найбільш раціональною структурою оборотних активів 10% ≤ ГК ≤13%, 25% ≤ДЗ ≤ 34%, 52% ≤ З ≤ 64%. У 2014 р. коефіцієнт покриття 1,23, у підприємства спостерігається нестача коштів, що говорить про нераціональне їх використанні. Період фінансового циклу – 11 днів. У 2015 р. коефіцієнт поточної ліквідності зменшився до 1,06. Спостерігається значна питома вага дебіторської заборгованості, період фінансового циклу зменшився до 1 дня. Високий рівень дебіторської заборгованості зумовлений тим, що на ринку молочної продукції спостерігається висока конкуренція, і підприємство для збереження своєї ринкової позиції змушене йти на поступки і продавати покупцям свої послуги в борг. Це веде до відволікання грошових та інших платіжних коштів з обороту. Питома вага запасів нижче раціональної, через що слід збільшити їх розмір, так як в умовах інфляції вигідніше мати запас сировини і матеріалів маючи достатньо складських приміщень для їх зберігання.

Порівнявши фактичну структуру оборотних активів підприємства з раціональною, можна зробити висновок, що в 2016 р. вони далекі один від одного (див. табл. 6).

В даний час навряд чи знайдеться багато підприємств, у яких структура оборотних активів раціональна. Як правило, грошові кошти і короткострокові фінансові вкладення значно нижче 10%, а матеріальні оборотні кошти – менше половини оборотних активів через високу дебіторську заборгованість. Єдиний реальний вимірювач рівня платоспроможності підприємства незалежно від структури оборотних активів відображає спроможність підприємства погасити свої короткострокові зобов'язання, не створивши труднощів для подальшої роботи. Але це зовсім не означає, що виконання названої умови вимагає забезпечення рівня загального коефіцієнта 1,5 або 2. Для одних підприємств достатній рівень може бути нижче, для інших – вище. Все залежить від структури оборотних коштів, а також від стану матеріальних оборотних коштів і дебіторської заборгованості. Оцінимо рівень платоспроможності ТОВ «Іскор» і

визначимо: чи загальний коефіцієнт покриття на рівні 1,3 є достатнім для підприємства. Отже, якщо рівень покриття 1,3 є достатнім, то підприємству для продовження безперебійної діяльності після погашення боргів вистачить 21794 тис. грн. оборотних активів (93278 тис. грн. – 71484 тис. грн.. = 21794 тис. грн.), тобто різниці між усіма оборотними активами і сумою короткострокової заборгованості.

Таблиця 6. Раціональна структура оборотних активів для деяких значень коефіцієнта поточної ліквідності

Показник	Структура				
	1	1,5	2	2,5	3
Питома вага у складі оборотних активів, %,: - запасів, в т.ч. готової продукції	30 (1)	52(1)	64(1)	71(1)	76(1)
- дебіторської заборгованості	50	34	25	20	16
- грошових коштів	20	13	10	8	7
Оборотність оборотних активів (обороти), з них: - запасів	22,6	8,4	5,1	3,7	2,9
- дебіторської заборгованості	13,1	12,9	13,1	13,1	13,7
- грошових коштів	32,8	33,6	32,8	32,8	31,2
- поточної заборгованості	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6
Період обороту оборотних активів (дні), з них: - запасів	16	43	72	99	126
- дебіторської заборгованості	28	28	28	28	27
Період операційного циклу (дні)	44	71	100	127	153
Період фінансового циклу (дні)	-12	15	44	71	97

Цієї суми повинно вистачити до надходження наступної виручки від реалізації продукції. До того часу підприємство повинно, в разі необхідності погашення всіх боргів, направити на їх погашення грошові кошти, кошти в розрахунках і продати частину зайвих матеріальних запасів. Якщо у підприємства є безнадійна дебіторська заборгованість, йому в рахунок погашення боргів потрібно продати більше матеріальних запасів на суму цієї заборгованості. При дослідженні даних питань виявлено, що всі матеріальні запаси значаться на балансі підприємства, є обґрунтованими та відображають необхідну потребу в них.

У складі дебіторської заборгованості немає безнадійних боргів і всі кошти по розрахунках надійдуть відповідно терміну погашення короткострокової заборгованості. Необхідні кошти складаються з вартості запасів і суми кредиторської заборгованості, яку треба погасити, тобто. 36255 тис. грн. і 71484 тис.грн. Нормальний рівень загального коефіцієнта покриття дорівнює:

$$K_{(H)ПЛ} = \frac{36255 + 71484}{71484} = 1,51$$

У створених на підприємстві умовах нормальний рівень коефіцієнта покриття досягається при перевищенні суми його оборотних активів суми короткострокової заборгованості на 51%. Фактичний рівень загального коефіцієнту покриття дорівнює 1,3 – це означає, що підприємство є платоспроможним. Рівень платоспроможності оцінимо часткою від ділення фактичного загального коефіцієнта покриття на добрий: 1,3/1,51*100%=86%.

Використання механізму оптимізації структури оборотних активів в якості фактора конкурентоспроможності підприємства створює умови для мінімізації та усунення негативного впливу елементів зовнішнього оточення: покупців, що прагнуть знизити ціну; конкурентів, що намагаються зменшити його ринкову частку, запропонувавши покупцям вигідніші умови продажів; постачальників ресурсів, бажаючих своєчасно отримати оплату. Коридор ліквідності, оптимальний для ТОВ «Іскор» від 1 до 2 із структурою активів: 10% ≤ДС≤20%, 25% ≤ДЗ ≤50%, 30% ≤З ≤ 64%.

Ключовим моментом у реалізації механізму формування фактора конкурентоспроможності підприємства виступає обґрунтування питомої ваги кожного елемента оборотного капіталу у відповідності зі стратегічними амбіціями підприємства.

Список використаних джерел

1. Бланк И.А. Управление активами / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2006. – 270 с.

2. Бондаренко О.С. Управління поточними активами: теоретичні основи та практичне застосування / О.С. Бондаренко //Вісник Хмельницького національного університету. – 2005. - №3 (66). – С. 51–56.

3. Грабовський І.С. Методичні аспекти визначення ефективності управління обіговими коштами підприємства на основі показників обіговості / І.С. Грабовський, А.І. Баранов // Кримський економічний вісник. Науковий журнал. – 2015 - №5 (06). – С. 99-103.

References

1. Blank I.A. Management Asset. - K. : Nika Center, Elha, 2006. - 270 p.

2. Bondarenko O.S. Upravlinnya potochnymy aktyvamy: teoretychni osnovy ta praktychne zastosuvannya // Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. – 2005. - №3 (66). – S. 51–56.

3. Hrabovs'kyy I.S., Baranov A.I. Metodychni aspekty vyznachennya efektyvnosti upravlinnya obihovymy koshtamy pidpryyemstva na osnovi pokaznykiv obihovosti // Kryms'kyy ekonomichnyy visnyk. Naukovyy zhurnal. – 2015 - №5 (06). – S. 99-103.

ДАНІ ПРО АВТОРА

Кучменко Віталій Олександрович, старший викладач кафедри економіки підприємства, Житомирський державний технологічний університет

вул. Черняховського, 103, м. Житомир, 10005, Україна

e-mail: vitaliy.kuchmenko@i.ua

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Кучменко Виталий Александрович, старший преподаватель кафедры экономики предприятия, Житомирский государственный технологический университет

ул. Черняховского, 103, г. Житомир, 10005, Украина

e-mail: vitaliy.kuchmenko@i.ua

DATA ABOUT THE AUTHOR

Kuchmenko Vitaliy Alexandrovich, Senior Lecturer, Department of Enterprise Economics, Zhytomyr State Technological University

103, Chernyakhovsky Street, Zhitomir, 10005, Ukraine

e-mail: vitaliy.kuchmenko@i.ua

Рецензент: Тарасюк Галина Миколаївна, доктор економічних наук, професор кафедри менеджменту організацій і адміністрування Житомирського державного технологічного університету

УДК 338.43 DOI: 10.24411/2306–546X-2017-00031

МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ У РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Овсієнко А.М.

Предметом дослідження є державна підтримка сільського господарства в умовах дії кризи.

Метою наукового дослідження є аналіз особливостей розвитку концептуальних основ державної підтримки сільського господарства України та розроблення рекомендацій щодо їх практичної реалізації.

Методи дослідження. У процесі дослідження були застосовані такі загальні та конкретні наукові методи дослідження: логічного аналізу, методів формальної та діалектичної логіки, узагальнення літературних та інформаційних джерел, наукового абстрагування, нормативний метод з метою визначення нормативів державної підтримки. Застосування методів порівняльного та статистичного аналізу, методів кількісного і якісного аналізу, а також наукового передбачення та прогнозування сприяло наданню пропозицій щодо підвищення ефективності державної підтримки у забезпеченні сталого розвитку аграрного сектора економіки і продовольчої безпеки держави.

Методологія проведення роботи. Методологічною основою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії, теорії фінансів, банківської справи та основні положення сучасної теорії аграрної економіки, наукові праці відомих вітчизняних і зарубіжних учених, що стосуються питань державної підтримки сільського господарства;

Результати роботи. У контексті означеної проблематики здійснено спробу розкрити особливості сучасної державної підтримки АПК в Україні; виявити та обґрунтувати місце сільського господарства у пріоритетах держави.

Галузь застосування результатів. Результати даного дослідження можуть бути застосовані у сфері вивчення проблем державної підтримки підприємств АПК в Україні.

Висновки. Аграрна політика країни має бути спрямована на розвиток сталого та конкурентоспроможного агропромислового виробництва, підвищення якості життя й соціальної інфраструктури на сільських територіях. У найближчій перспективі державі слід продовжувати політику участі в економічному процесі як безпосередньому суб'єкті суспільних і економічних відносин, що сприятиме посиленню підтримки ринкових інституцій і розвитку інфраструктури АПК.

Ключові слова: *сільське господарство, фінансування, сільськогосподарські підприємства, державна підтримка, дотація, субсидія, субвенція.*

МЕСТО ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ В РАЗВИТИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА

Овсиенко А.Н.

Предметом исследования является государственная поддержка сельского хозяйства в условиях воздействия кризисна.

© Овсієнко А.М., 2017